

Tetiana Nagachevska
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of International Economics and Marketing
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

Нагачевська Т.В.
*к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-80>

FORMATION OF PRACTICAL COMPETENCIES IN THE TRAINING OF SPECIALISTS IN INTERNATIONAL ECONOMICS

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

В сучасних умовах динамічного розвитку міжнародного бізнес-середовища та високого рівня конкурентності на ринку праці актуальним є застосування ефективних освітніх технологій у формуванні практичних навичок фахівців з міжнародної економіки. На виконання цього завдання мають бути наскрізно спрямовані всі компоненти освітніх програм, а саме обов'язкові та вибіркові дисципліни, практики, курсові та кваліфікаційні роботи, та ін.

Розглянемо які інноваційні методи викладання застосовуються для формування практичних навичок у здобувачів на прикладі дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України». Перш за все слід зазначити, що робоча навчальна програма опанування дисципліни має містити завдання практичного характеру, що спрямовані на формування у здобувачів фахових практичних компетентностей та навичок, зокрема:

- вміти застосовувати критерії вибору та способи встановлення зав'язків із закордонними партнерами;
- вміти розробляти міжнародний господарський контракт на основі знання його структури, змісту, міжнародних та національних норм;
- вміти розробляти поетапний план здійснення експортно-імпортних операцій на основі виявлення регулятивних засад їх здійснення;
- вміти виявляти специфіку тарифного, нетарифного, валютного та податкового регулювання експортно-імпортних операцій;
- вміти застосовувати форми міжнародних розрахунків, інструменти кредитування та фінансування міжнародних економічних операцій;
- вміти розраховувати експортні/імпортні ціни;
- вміти визначати митну вартість та митні платежі для експортно-імпортних операцій;
- вміти визначати контрактну вартість товарів відповідно до базисних умов поставки за міжнародними правилами Інкотермс;
- вміти оцінювати економічну ефективність міжнародних економічних операцій, обґрунтовувати напрями її підвищення;
- вміти приймати рішення щодо доцільності експортно-імпортних операцій на базі використання базового та альтернативного коефіцієнтів ефективності.

В рамках опанування дисципліни здобувачі виконують індивідуальний проект, що передбачає обрання суб'єкта господарювання, проведення дослідження його міжнародної економічної діяльності, ідентифікація форм і видів зовнішньоеко-

номічної діяльності компанії, обрання конкретної експортної або імпоротної операції, виявлення регулятивних умов її здійснення, розробка міжнародного господарського контракту на здійснення даної операції, оцінка економічної ефективності операції та обґрунтування пропозицій щодо її підвищення [1; 2].

Інноваційним методом у викладанні дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» є розробка і застосування авторських розрахункових моделей, що виконуються в Excel, для оцінки економічних показників [1]. Такі моделі дозволяють виконати факторний аналіз для виявлення чинників, що впливають на економічну ефективність експортних/імпорتنних операцій, оцінити показники економічної ефективності операцій, виявити резерви підвищення ефективності операцій і розробити рекомендації для підвищення економічної ефективності експортних/імпорتنних операцій.

В результаті виконання індивідуального проекту і вищевказаних завдань здобувачі набувають сучасних практичних компетентностей, і стають затребуваними фахівцями на ринку праці, особливо зі сторони компаній міжнародного бізнесу.

Вважаємо, що сучасний фахівець з економіки має володіти практичними навичками і такими ключовими конкурентними перевагами, як глибокі теоретичні знання, широкий спектр знань, знання суміжних галузей, знання світового досвіду та передових методів менеджменту, гнучкість, здатність працювати в різних умовах, в різних галузях і сферах, інноваційність та креативність, уміння розробляти і управляти міжнародними економічними проектами, та ін.

Також, доцільно застосовувати кейси, ситуаційні вправи, творчі завдання, ділові та рольові ігри, тренінги та інші інтерактивні форми, що спрямовані на формування аналітичних навичок, критичного мислення, уміння розробляти ефективні управлінські рішення практичних проблем в процесі здійснення міжнародної економічної діяльності. Ефективним методом, що сприяє формуванню практичних компетентностей у здобувачів є залучення практиків до проведення занять, особливо лідерів сучасного міжнародного бізнесу, і викладання дисциплін викладачами, що мають практичний досвід роботи за фахом.

В рамках опанування дисципліни практикується така форма як есе. Так, після повномасштабного вторгнення РФ в Україну здобувачі виконували есе на тему «Вплив війни на міжнародну економічну діяльність України та суб'єкта господарювання», що передбачало також розкриття практичних проблем суб'єктів ЗЕД, що обрані були здобувачами для виконання індивідуальних проектів, і окреслення шляхів їх подолання через релокацію бізнесу, трансформацію бізнес-моделей, пошук можливостей виходу на нові ринки та нових партнерів, пошук нових джерел фінансування, кредитування та залучення іноземних інвестицій.

Такі форми навчання як практичноорієнтовані індивідуальні проекти і есе сприяють формуванню власного наукового стилю здобувача, формуванню аналітичних здібностей та практичних навичок, напрацюванню пропозицій авторського характеру, і відповідно є актуальними в контексті дотримання принципів академічної доброчесності.

Отже, у формуванні практичних навичок фахівців з міжнародної економіки рекомендуємо застосовувати такі освітні технології, як практичноорієнтовані ситуаційні вправи та індивідуальні проекти, що виконуються на базі конкретних суб'єктів міжнародної економічної діяльності, розрахункові економічні моделі для оцінки показників економічної ефективності експортно-імпорتنних операцій, виконання здобувачами есе, залучати практиків-лідерів міжнародного бізнесу.

Література:

1. Нагачевська Т.В., Кузьома О.Ю. Методичні рекомендації до написання курсової роботи з дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Міжнародна економіка» ОС «Бакалавр». Упорядники: Нагачевська Т.В., Кузьома О.Ю. Київ, ЦП «КОМПРИНТ», 2022, 42 с.

2. Нагачевська Т.В. Міжнародна економічна діяльність. Міжнародна економіка: Практикум. Навч. посібник / Старостіна А.О., Каніщенко О.Л., Софіщенко І.Я. та ін. / За заг. ред. проф. Старостіної А.О. Київ : НВП «Інтерсервіс», 2015. 416 с.